

Plán sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce Reľov

Identifikačné údaje obce:

Názov obce: Reľov	Kód obce: 523801	
Okres: Kežmarok	Počet obyvateľov: 341	
Kraj: Prešovský	Rozloha katastra: 1 492 ha	
Zmienka o vzniku obce: 1314	Kronika: áno	
Zástupca obce: starosta: František Dudžák	Tel: 052/4181122	Email: relov@stonline.sk

Návrh programu spracovalo: **Občianske združenie Humatrend**
(marec 2008)

Členovia expertného tímu:

Ing. Dušan Petrenka
PaedDr. Klára Hodničová
Monika Petrik

Návrh programu spracovalo Občianske združenie Humatrend, ktoré je majiteľom všetkých autorských práv. Materiál je určený pre potreby obce Reľov. Žiadna jeho časť nesmie byť použitá na iné účely ani poskytovaná tretím osobám bez predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľa autorských práv.

© Občianske združenie Humatrend, marec 2008

OBSAH dokumentu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Úvod	4
Finančné zabezpečenie rozvoja.....	5
História obce	6

A.Analytická časť

1. Poloha, prírodné podmienky a využitie krajiny	10
2. Obyvateľstvo a osídlenie	11
2.1. Obyvateľstvo	11
2.2. Osídlenie	13
3. Občianska vybavenosť	14
3.1. Školstvo	14
3.2. Zdravotníctvo	14
3.3. Kultúra	14
3.4. Šport a voľný čas	15
3.5. Obchody, služby a iné	16
3.6. Úrady, inštitúcie a iné	16
4. Hospodársko – ekonomická oblasť	17
4.1. Poľnohospodárstvo	17
4.2. Ekonomika	17
4.3. Infraštruktúra	18
SWOT analýza	19

B.Strategická časť

Strategické ciele	23
Plán programu (opatrenia) a finančné zabezpečenie	25
Organizačné zabezpečenie	27
Záver	28

Úvod

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Reľov“ (PHSR) je strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce na základe všeobecného konsenzu verejného sektora, podnikateľov a občanov obce.

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č.503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, Novelizovaného zákonom NR SR č.351/2004, ktorý definuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavne smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh v celom spektre života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu.

Vychádza z nových pohľadov na vzťah územného plánovania a regionálnej politiky, ktoré sa v súčasnosti na konceptuálnej úrovni stále viac zblížujú a v jednotlivých častiach aj prelínajú. Ich spoločný kontext je obsiahnutý v pojme „Politika priestorového plánovania“, ktorá predstavuje zasahovanie zmien v územnej štruktúre podľa stanovených priorít.

PHSR je neoddeliteľnou súčasťou hierarchicky štruktúrovanej sústavy dokumentov: Národného referenčného strategického rámca, jeho operačných programov a Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja. Je základným východiskovým dokumentom aj pre získanie rôznych grantov a finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu Európskej únie.

PHSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Predložený dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Reľov formuluje a dokumentuje stratégiu rozvoja tejto obce na obdobie 2008 až 2014.

- Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce, ktorá na základe princípu partnerstva v rámci plánovacích a programovacích činností vedie k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov, všetkých ktorých na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.
- Stratégia programu rozvoja je vyjadrená globálnymi (strategickými) prioritami, ktoré sú rozpracované do špecifických priorít tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov rozvoja pre zabezpečenie týchto priorít.
- Je spracovaný na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, novelizovaného zákonom NR SR č.351/ 2004 Z. z., ktorý stanovuje „vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce“.
- Po verejnom odsúhlasení tohto dokumentu je program hlavným strategickým plánovacím dokumentom obce Reľov a tiež slúži, ako podklad pre žiadosti o podporu na jej rozvoj z fondov EÚ a iných zdrojov.

Program hospodársko-sociálneho rozvoja obce má byť základným dokumentom rozvoja obce založenom na prístupe “zdola - hore“, princípe partnerstva a v súlade s citovaným zákonom podľa ktorého obec:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce,
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí,
- zriaďuje s inými obcami združenia obcí k ekonomicko-sociálneho rozvoja obcí a VÚC a nakoniec
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Jednou z hlavných požiadaviek na program obce je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja celého regiónu formulovanej vo vyšších programových dokumentoch. V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK - Prešovský samosprávny kraj

Program obce vo svojich špecifických prioritách sleduje aj priority rozvoja, ktoré sú formulované vo vyšších plánovacích dokumentoch do roku 2013, ktorými sú:

- Národný strategický referenčný rámec 2007-2013
- Regionálny operačný program pre roky 2007-2013
- Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013
- Program rozvoja vidieka SR 2007-2013
- Stratégia rozvoja vidieka PSK

Finančné zabezpečenie rozvoja

Na podporu rozvoja možno použiť prostriedky:

- Z verejných zdrojov: z rozpočtu štátu, VÚC, obcí
- Súkromných zdrojov fyzických a právnických osôb
- Úvery a príspevky medzinárodných organizácií

Doplňkovým zdrojom sú:

- Prostriedky z fondov EÚ

Príjemcovia môžu byť:

- Podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby alebo združenia obcí
- Neziskové, právnické osoby, ktoré predložia projekt v súlade s programami rozvoja
- Financovanie z verejných zdrojov a fondov EÚ je stanovené predpismi

História obce

Významný maďarský historik, autor uznávaného diela o kolonizácii Spiša, Fekete Nagy Antal považuje za zakladateľov obce rehoľu Krížnikov, strážcov Božieho hrobu v Lendaku. Svoje tvrdenie zakladá na reambulačnej listine z roku 1344. V ktorej sa spomínajú dve obce lendackej rehole a to „Kehhelho“, a „Henus“, pričom obec Kehelho považuje za Reľov a Henus za Hanušovce. Podľa toho za rok vzniku obce považuje rok 1344, kedy bola reambulačná listina vyhotovená. Tento Feketeho názor sa opakuje aj v novších dielach ako napr. v turistickom sprievodcovi „Pieniny-Spišská Magura“. Tiež v národopisnej monografii „Zamagurie“. Už recenzent Feketeho diela Vladimír Šmilauer považoval výklad vzniku Reľova síce za veľmi pravdepodobný, ale za nedokázaný. Pravdepodobnosť výkladu obidvoch autorov stráca na váhe tou skutočnosťou, že dodnes existujú obidva názvy „Reľov“ ako obec a „Kehel“ ako osada a súčasť obce Jezersko. Tiež nejestvujú žiadne doklady o tom, žeby bol Reľov niekedy patril do vlastníctva lendackej rehole. Oproti tomu je veľa dokladov o tom, že susedné Spišské Hanušovce do lendackého panstva patrili, pričom lendacká rehoľa vysielala do Spišských Hanušoviec svojich kňazov. Vo vlastivednom slovníku obcí na Slovensku je o vzniku obce uvedené, že ju v 13. storočí založil magister Kokoš Berzeviczy a roku 1314 ju daroval kartuziánom na „Skale útočišťa“. Elenchus Novus pod nadpisom „De possessione Rilowa“ hovorí, že už predtým, roku 1314 daroval Kokoš svoju obec Reľov tomuže kláštoru. Vzrastajúce majetky a moc priniesli kláštoru aj nemalé neprijemnosti v podobe sporov s dedičmi a príbuznými Kokoša, ktorí si robili nároky na jednu štvrtinu Spišskej Starej Vsi a Reľova.

Podľa záznamov boli kartuziáni zo Skaly útočišťa majiteľmi obce do roku 1332, kedy ju darovali svojmu sesterskému kláštoru pri Lechnici. Toto darovanie bolo asi spochybňované, pretože kartuziáni zo Skaly útočišťa ho ešte potvrdili roku 1352 a 1355. Darovanie obce potvrdila aj Spišská Kapitula roku 1338. Zdá sa, že prvé darovanie obce roku 1332 nenadobudlo platnosť, pretože autor kamaldulského Elenchu roku 1727 uvádza, že Červený Kláštor bol nepretržitým majiteľom Reľova 375 rokov, z čoho vyplýva, že sami kamalduli považovali Reľov za vlastníctvo kláštora až od roku 1352. Tiež kartuziánsky prior Ján zo Skaly útočišťa sa roku 1352 definitívne zriekol nároku na Reľov. Skutočnosť, že obec sa stala predmetom darovania roku 1314 dosvedčuje, že v tomto roku musela byť už dobudovaná, pretože iba takto mohla byť novému majiteľovi na úžitok.

Posunutie vzniku obce na koniec 13. storočia nie je nereálne. Reľov sa takto zaraďuje medzi najstaršie zamagurské obce založené na nemeckom šoltýskom práve. Táto kolonizácia má pomenovanie podľa toho, že majiteľ územie, ktoré vlastnil, nezaľudňoval sám, ale touto úlohou poveroval vybraných jednotlivých šoltýsov, ktorých úlohou bolo pozháňať osadníkov a usadiť ich vo vymedzenom chotári. To sa dialo na základe zmluvy, ktorá obom ukladala presne stanovené podmienky, práva a povinnosti. Z kolonizačnej činnosti rodiny Berzeviczyovcov sú známe iba dve mená šoltýsov. Jedným bol Michal Frank, ktorý pochádzal z Vlkovej a druhý Fridrich, pochádzal z Huncoviec. Obaja boli Nemci. Podľa toho je veľmi pravdepodobné, že aj reľovský šoltýs bol Nemec. Jeho meno však nepoznáme. Nie je vylúčené, že organizátorom založenia Reľova bol Frank, ktorý založil Frankovú, keďže vzdialenosť medzi obcami Franková a Reľov je minimálna (10-12 km). Zakladateľmi Reľova boli zaiste obyvatelia z už založených slovenských miest a osád na Spiši a pravdepodobne aj poľskí osadníci, najmä po roku 1313, keď sa rehoľa Krížnikov, strážcov božieho hrobu jeruzalemského dohodla s Kokošom a jeho bratom Jánom pred Spišskou Kapitulou výmenu Chmeľova za Lendak. V čase svojho vzniku, pravdepodobne pred rokom 1314, bol Reľov

malou obcou, čo potvrdzuje kamaldulský Elenchus, keď uvádza, že v čase darovania kláštora bol Reľov takouto obcou.

Existuje zachovaná ľudová tradícia, ktorá spomína, že obec nebola založená na tom mieste, kde leží teraz, ale južnejšie, pod úpäťm Spišskej Magury a volala sa „Ryl“. Pod osadou sa uvoľnili spodné vrstvy a dedina sa prepadla. Obyvatelia sa preto premiestnili nižšie, na terajšie miesto. Dôkazom pravdivosti tejto tradície by mal byť najmenší zvon (umieračik, singľorka) v miestnom kostole, ktorý bol vyoraný roľníkom na „Třešňovej“ v časti reľovského chotára, kde sa vraj pôvodná dedina prepadla.

V reľovskom chotári založil Juraj Horváth-Paločay roku 1612 osadu Háy. Keď sa vlastníkom červenokláštorského panstva stal Pavol Rákoczy, nárokoval si aj na osadu Háy, pretože bola založená v chotári obce Reľov. Tento spor medzi Jurajom Horváthom a Pavlom Rákoczom bol rozhodnutý roku 1629 v prospech Rákoczyho. Osada Háy sa týmto rozhodnutím včlenila do červenokláštorského panstva. Dnes je osada Háy súčasťou Reľova.

Majitelia obce

Prvým zemepánom a zakladateľom obce bol magister Kokoš Berzeviczy zo šľachtickej rodiny z Brezovice, ktorej na základe kráľovských donácií patrila celá západná časť Zamaguria spolu s tou časťou, ktorá dnes patrí Poľsku. Keďže Kokošov jediný syn Mikuláš umrel v mladom veku, Kokoš ostal bez dediča. Tri svoje zamagurské obce Fridman, Frankovú a Nedecu predal svojmu bratovi Jánovi. Reľov roku 1314 daroval kartuziánom na Skale útočisko. Keď Kokoš založil kartuziánsky kláštor v Lechnici, bol dôvod na to, aby kláštor zo Skaly útočisko odstúpil obec svojmu sesterskému kláštoru v Lechnici. To sa aj stalo r. 1332 a opätovne potvrdilo roku 1352 a 1355. Tým sa stal kláštor v Lechnici tretím zemepánom Reľova. Obec bola začlenená do zväzku kláštorného panstva. Kto vlastnil kláštor s jeho majetkami, bol zároveň aj vlastníkom Reľova. 20. novembra 1563 kráľ Ferdinand pridelil kláštor aj s majetkami spišskému prepoštovi Jurajovi Bornemiszoovi.

Tým sa ukončil pobyt kartuziánov v Zamaguri. Rozhodnutím kráľa Maximiliána II. z 30.12.1568 sa stal majiteľom kláštora a majetkov Gašpar Magóczy a po ňom jeho dedičia. Tých vystriedal Štefan Tököly roku 1608. Kráľ Matej II. dal kláštor s majetkami do zálohy majiteľovi nedeckému panstva, barónovi Jurajovi Horváthovi z Plavča roku 1611. Ten roku 1612 založil v chotári obce osadu Háy. Po Jurajovej smrti kráľ Ferdinand II. 30.12.1625 pridelil kláštor s majetkami Pavlovi Rákoczmu, po ňom boli vlastníkmí jeho deti Ladislav a Alžbeta Erdődy, ktorá 3.5.1699 predala kláštor aj s majetkami za 22 000 zlatých nitrianskemu biskupovi Ladislavovi Matiašovskému. On vo svojom testamente daroval roku 1704 kláštor s majetkami reholi kamaldulov. Testament podpísal cisár Leopold II.

Po 142 rokoch sa kláštora a majetkov opäť ujali mnísi. Začiatky nových vlastníkov boli ťažké. Okrem iných problémov museli kamalduli riešiť mnohé spory ohľadom majetku. Tu patrila aj proces pred najvyšším súdom v Pešti so šľachticmi zo Slovenskej Vsi, Imrichom Matiašovským a Imrichom Švábom. Kamalduli tento spor prehrali a šľachticom mali odstúpiť svoju obec Lesnicu. Po dohode namiesto bližšej Lesnice odstúpil vzdialenejší Reľov.

Na základe tejto výmeny prešiel Reľov roku 1727 po takmer štyroch storočiach zo zväzku lechnického panstva do vlastníctva rodiny Matiašovských. Roku 1772 bol zemepánom Tomáš Matiašovský. Keď roku 1785 zomrel bezdetný, obec si privlastnila Anna, dcéra Tomášovho brata Ladislava. S tým nesúhlasili ostatní súrodenci a tak sa spor ukončil zmierlivým rozdelením Reľova na tri rovnaké časti 3.7.1799. Dediča z rodiny Matiašovských a Karol Rais boli poslednými vlastníkmí obce až do zrušenia poddanstva. V čase vlastníctva obce rodinou Matiašovských stáli v obci dve panské kúrie. Horná zhorela pri veľkom požiari 10.5.1914, dolnú prebudoval Žid Littmann na krčmu a byt. Neskôr ju vlastnili Židia Deichner, Simpler a Silberg až do roku 1942. Využívaná bola až do roku 1988. Roku 1992 bola zbúraná.

Reľovskí šoltýsi

Zo 16. storočia existuje o obci významný doklad, ktorý podáva o obci dva dôležité poznatky. Jedným je meno reľovského šoltýsa a druhým existencia sklárskej huty v obci. Ide o uzavretie kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 14.8.1568 medzi šoltýsom Jánom Gruberom a kartuziánskym priorom Tomášom z Červeného kláštora. Reľovský šoltýs a zároveň sklársky majster pôvodom z Čiech, ktorého meno sa vyskytuje aj v podobe „Grober“ alebo „Reuber“, kúpil od kartuziánov ako zemepánov obce za 50 uhorských zlatých pre seba a svojich potomkov do večnej držby reľovské šoltýsstvo spolu so sklárskou hutou. Zo zmluvy, ktorá bola pri tejto príležitosti napísaná poznáme povinnosti i práva šoltýsa. Kláštor ako zemepán obce vyžaduje od Grubera, aby bol spravodlivým sudcom, aby spravoval kláštorných poddaných, aby bol vo všetkom verným a poslušným voči kláštoru ako svojmu zemepánovi. Kláštor mu dovolil vlastniť mlyn a pílu, záhradu pri dome, ďalšie dve záhrady mimo domu, krčmu s predajom vína a pálenky. Kláštor mu ďalej dovolil postaviť 4 domky pre zamestnancov huty. Oslobodil ho od všetkej roboty a od platenia dane a poplatkov. Kláštor mu uložil povinnosť platiť do sklárskej huty ročne 2 zlatky a vyberať od poddaných daň podľa starej obyčaje 50 denárov od každého, pričom mu za plnenie tejto povinnosti ponecháva jednu tretinu. Z peňažných pokút mu kláštor ponecháva tiež jednu tretinu, aby túto povinnosť plnil zodpovedne. Ak by mal šoltýs vôľu postaviť z desiatkov obce kostol a živiť kňaza, dáva mu kláštor už vopred svoje zvolenie. Kláštor mu tiež povoľuje pásť ovce a kozy v lesoch zemepána. Napokon mu dáva pôdu v rozsahu dvoch roľníckych usadlostí a voľný rybolov.

Tieto uvedené výsady zaradili Jána Grubera medzi vyššie spoločenské vrstvy. To bolo umocnené ešte tým, že bol sklársky majster a majiteľ sklárskej huty. Na zvýraznenie svojej nadriadenosti nad poddanými si zmenil svoje meno podľa mena obce na „Reľovský“ alebo „Rilovský“. Založil tak rodinu, ktorá stála na čele obce nielen v 16., ale aj v 17. storočí. Toto meno sa zachovalo až do súčasnosti. V kamaldulskom Elenchu sa o tejto zmluve medzi Jánom Gruberom a priorom Tomášom poznamenáva, že je neplatná, pretože v roku uzavretia už kartuziáni o kláštore nerozhodovali. Rozhodoval o ňom už spišský prepošť Bornemisza. Bornemisza sa roku 1563 sťažoval u kráľa Ferdinanda na nežiadúce pomery vo vnútri kláštora, v dôsledku čoho kráľ daroval svojim rozhodnutím kláštor aj s majetkami Spišskej Kapitule.

Sklárska huta v obci Reľov bola postavená ešte pred rokom 1568. V roku 1626 bol šoltýsom Krištof Rilovský. Vlastnil aj sklárňu, ale tá vyšla na mizinu. Napriek tomu musel nedeckému zemepánovi platiť 2 zlatky dane. V roku 1653 bol šoltýsom Ján Rilovský a ako šoltýs sa spomína aj v rokoch 1662-1664. Vlastnil dve usadlosti pôdy. Zemepánovi neplatil ani „cenzus“ ani „árendu“. V rokoch 1693-1699 ako reľovský šoltýs sa uvádza Ján Rilovský, pravdepodobne syn šoltýsa Jána. Takmer s istotou možno predpokladať, že posledne menovaným sa skončila šoltýska funkcia tejto rodiny v Reľove. Vyplýva to z protestu „urodzeného mladíka Františka“, syna Jána Rilovského, ktorý spolu s matkou podal protest v roku 1702 proti rozhodnutiu otca odstúpiť zdedené majetky novému zemepánovi, nitrianskemu biskupovi Ladislavovi Matiašovskému. V regnikolárnom súpise obcí a oddaných z roku 1720 sa zmienka o rodine Rilovských v obci už nevyskytuje. Obec mala v tom roku už richtára, ktorým bol Jašek Kocúr.

Názov obce

Podobne ako iné obce, nemal ani Reľov v minulosti jednotné pomenovanie. Staré názvy obce sú známe zo spišskohanušovskej matriky z rokov 1634-1674, kde sa obec nazýva „Relow“ a „Rylov“. V súpise Spišskej župy z roku 1720 je obec uvedená pod názvom „Rilyova“ a v súpise z roku 1754 pod názvom „Rélyová“. V kamaldulských záznamoch sa obec menuje „Reul“, „Rulhno“ a „Rollowa“. V iných archívnych materiáloch a historickej literatúre sa vyskytujú aj ďalšie názvy obce ako napr. „Relyova, Rulnov, Reliova, Rylova, Rilov, Relav, Rellova, Aureliendorf, Rilla, Rillova, Rillov“. Keď sa v rokoch 1905-1906 pomáňarčovali na Spiši názvy obcí, dostala obec pomenovanie „Relyó“.

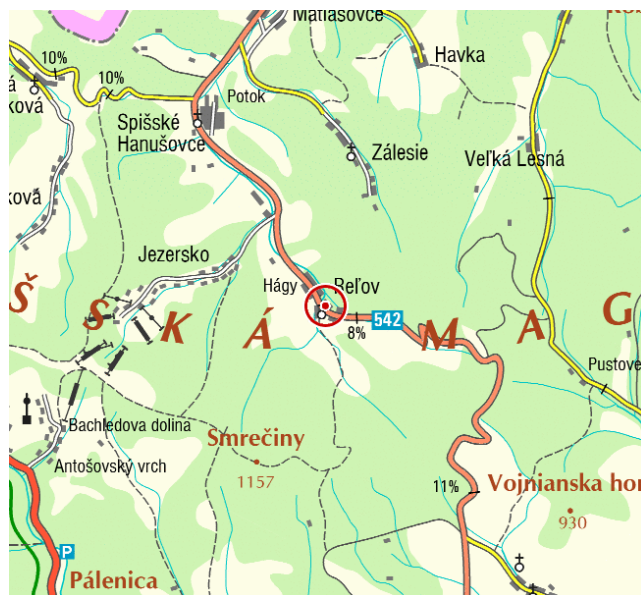
Spišský historik Svaby Frigyes považoval názov „Relau“ za pôvodné pomenovanie obce a vysvetlil ho z mena Aurélia v obrátenom zmysle. Táto Aurélia mala byť príbuznou zakladateľom obce magistra Kokoša zo šľachtickej rodiny z Brezovice. Tento Svabyho výklad je však neprirodzený a nesprávny. Podľa jeho výkladu bol vytvorený aj nemecký názov obce „Aureliendorf“. Výklad názvu obce je jednoduchý. Všetky zachované názvy jednoznačne dosvedčujú, že sú odvodené a utvorené od ručného nástroja na kopanie, rytie a prerývanie pôdy a tým je rýľ. Z toho nám vychádza, že názov obce má slovenský pôvod.

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Poloha, prírodné podmienky a využitie krajiny

Obec Reľov je prvou najjužnejšou zamagurskou obcou na trase Kežmarok - Spišská Belá - Spišská Stará Ves. Na tejto trase je aj najvyššie položenou obcou (stred obce 725 m n.m). Dnes je obec spojená cestou v oboch smeroch na Spišskú Starú Ves aj na Kežmarok. V minulosti však vozová cesta viedla iným smerom ako dnes. Pri bývalej zemianskej kúrii odbočovala do údolia potoka „Rieka“ a nie ako je vedená dnes, údolím „Ščerovej“. S dnešnou cestou sa opäť spájala až za Magurským sedlom. Obec sa rozprestiera na sútoku potokov „Ščerbová“ a „Rieka“. Po všetkých stranách ju lemuju strmé výbežky Spišskej Magury. Celý chotár je hornatý, zväčša zalesnený ihličnatým lesom, najmä vo vyšších polohách, ktoré dosahujú nadmorskú výšku do 1150 m n.m.

Územie obce	
Celková plocha	1499 ha
Orná pôda	212 ha
Lesná pôda	829 ha
Poľnohospodárska pôda	658 ha
Vinice	-
Trvalé trávnaté porasty	446 ha
Zastavané plochy	31 ha
Vodné plochy	11 ha
Záhrady	4 ha
Ostatné plochy	1 ha

Mapa zobrazujúca polohu obce Reľov

2. Obyvateľstvo a osídlenie

2.1 Obyvateľstvo

Charakteristika súčasného stavu obyvateľstva podľa pohlavia, veku, národnosti a vzdelanostnej úrovne je obsiahnutá v daných tabuľkách. Informácie v nasledujúcich tabuľkách boli čerpané z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001, pričom zdrojom je Štatistický úrad SR.

Veková štruktúra	
Predproduktívny vek (0 - 14) :	82 obyvateľov
Produktívny vek (m 15-59), (ž 15-54)	Muži: 106 obyvateľov
	Ženy: 79 obyvateľov
Poproduktívny vek (ž 55 – m 60):	77 obyvateľov

Počet obyvateľov obce Reľov	344 obyvateľov
Národnostná štruktúra	
Slovenská:	321 obyvateľov
Maďarská:	-
Rómska:	-
Rusínska:	-
Nemecká:	-
Česká:	-
Ukrajinská:	-
Iné:	1 obyvateľ

Vzdelanostné kategórie obyvateľstva	
Základné:	114 obyvateľov
Učňovské:	59 obyvateľov
Stredné odborné bez maturity:	8 obyvateľov
Úplné stredné učňovské s maturitou:	12 obyvateľov
Úplne stredné odborné s maturitou:	28 obyvateľov
Úplné stredné všeobecné:	8 obyvateľov
Vyššie vzdelanie:	-
Vysokoškolské bakalárske:	-
Vysokoškolské vzdelanie- Mgr., Ing., doktorské:	8 obyvateľov
Vysokoškolské doktorandské.	1 obyvateľ
Vysokoškolské vzdelanie- spolu:	9 obyvateľov
Ostatní bez udania školského vzdelania:	10 obyvateľov
Ostatní bez školského vzdelania:	1 obyvateľ
Deti do 15 rokov	73 obyvateľov

Náboženská štruktúra obyvateľov obce	
Rímskokatolícka	318 obyvateľov
Evanjelická augsburského vyznania:	-
Gréckokatolícka:	-
Reformovaná kresťanská cirkev	1 obyvateľ
Pravoslávna:	-
Náboženská spol. Jehovovi svedkovia:	-
Evanjelická metodistická:	-
Bratská jednota baptistov:	-
Iné a nezistené:	3 obyvatelia
Bez vyznania:	-

Podobne ako iné zamagurské obce aj Reľov bol založený šoltýskou kolonizáciou. To sa dialo na základe zmluvy, v ktorej boli stanovené práva a povinnosti šoltýsov a nových osadníkov. Zakladateľmi Reľova boli zaiste obyvatelia z už jestvujúcich slovenských miest a dedín Spiša. Potvrdzuje to aj slovenský názov obce. Pravdepodobne to boli aj poľskí osadníci, najmä po roku 1313, keď sa v susednom Lendaku usadili „poľskí Miechowiti“. Ako uvádza Wagner, Kokoš vymenil Lendak za Chmeľov. Ako nám história podáva, takéto malé obce, akou bol aj Reľov, boli neprestajne doosídľované.

2.2 Osídlenie

Táto sústava osídlenia mala byť nositeľmi rozvoja a koncentrácie obyvateľstva, bytového fondu, vybavenosti, pracovných príležitostí a výrobných síl.

Dedinské osídlenie predstavuje významné historické, spoločenské, kultúrne, duchovné, národopisné a architektonické hodnoty ľudového staviteľstva, ktoré majú nezastupiteľné miesto v spoločnosti. Správnym urbanistickým riešením sa vytvoria priaznivé podmienky pre fyzický a duševný život obyvateľov, a tým aj rovnováha medzi umelým a prírodným prostredím.

V súčasnej dobe sa znova vracia viacgeneračné obývanie domov, vznikajú opätovne viacgeneračné rodiny. Je to spôsobené celospoločenským procesom a celkovými ekonomickými podmienkami.

Podľa súpisu domov v Spišskej Stolicy v roku 1598 bolo v Reľove iba 8 domov. Súpis domov z roku 1635 hovorí, že v Reľove bolo 5 sedliackych a 6 želiarskych domov. Urbár z roku 1568 ešte uvádza, že Reľov nemá mlyn, ani lúky, ani mýto, ale má sklársku hutu, ktorá patrí šoltýsovi. Urbár z roku 1664 uvádza aj niektoré mená osadníkov, ako „Ploscica, Bordiga, Kapica, Marhefka“, tu sa môžu pridať mená z veľkolesnianskej matriky z rokov 1656-1713, napr. „Zaiac, Bartkova, Marchevczak, Klimeczak, Melorovicz“.

Podľa sčítania ľudu roku 1869 bolo obývaných 79 domov – drevených, murovaná bola len fara a krčma. V čase sčítania žilo v obci 437 osôb. Menoslov poukazuje už na mená, ktoré sa v obci udržali až do súčasnosti, napr. „Pisarčík, Mašlonka, Komiňák, Marhefka, Dudžak, Rušin, Bielák, Kovalský, Podolský“ a iné. K veľkým zmenám v zložení obyvateľstva došlo po veľkej morovej epidémii v rokoch 1710-1711. Pre obec bolo šťastím, že sa jej obyvatelia dopĺňovali z rovnako nevýnosných a chudobných oblastí Dunajca. Počet obyvateľov obce ustavične klesal, zvlášť po roku 1869. Reľov postihla aj emigračná vlna do zámoria za prácou. Roku 1910 mala obec len 371 obyvateľov. 10.mája 1914 postihol obec osudný požiar, kedy vyhorela celá dedina. Zostal len kostol, fara, škola, krčma a pár domov za mostom. Životné pomery v obci sa nezlepšili ani po vzniku Československej republiky. V roku 1940 žilo v obci 377 osôb.

Poľnohospodársko-pastiersky charakter si zachovala obec dodnes. Zrubové trojpriestorové domy sú podmurované a so zrubovými hospodárskymi budovami (stodola, chliev, ovčiareň) tvoria uzavretý celok.

Podľa sčítania obyvateľov, bytov a domov z roku 2001 v obci je 117 rodinných domov, 1 obytný dom a 2 ostatné budovy. Trvale obývaných je 87 rodinných domov, 1 bytový dom a 2 ostatné budovy. Počet neobývaných domov je 30, z toho všetky sú určené na rekreáciu. Väčšina bytového fondu je vo vlastníctve fyzických osôb. Obytné budovy sú prevažne 1-2 poschodové. Priemerný vek rodinných domov v obci Reľov je 46 rokov. Väčšina obytných domov je postavených z kameňa a tehly, menej sa používa drevo. 43 rodinných domov má 2

obytné miestnosti, 21 domov má 3 izby, 10 domov je jedenizbových, zvyšok rodinných domov má 4 a viac izieb. V bytovom dome sú 4 trojizbové byty.

Úroveň bývania - priemerný počet na 1 trvale obývaný byt	
trvale bývajúcich osôb	3,38
m ² obytnej plochy	53,3
obytných miestností	2,62
priemerný počet m ² obytnej plochy na osobu	15,8

3. Občianska vybavenosť

3.1 Školstvo a vzdelávanie

O začatí fungovania školy v Reľove nie sú presné údaje. Obec už v polovici 17.storočia mala školu. Učiteľ z Reľova je uvedený v Hanušovskej matrike ako krstný otec. Z tohto obdobia poznáme len jeho meno: Laurentius. V roku 1811 sa ako reľovský učiteľ uvádza Martin Bis. Vizitátor v roku 1832 hovorí o škole, ktorá je drevená, v dobrom stave. Škola mala jednu triedu pre chlapcov a dievčatá. Bola to katolícka škola. Bolo spomenuté aj meno učiteľ: Ján Dominik. V roku 1853 sa ako učiteľ uvádza Michal Dudaško. V rokoch 1854-1863 Ludwig Schwarz. V roku 1909 bola postavená nová murovaná budova školy spolu s bytom pre učiteľa. Nová škola mala 2 triedy a vyučovali sa obidva stupne. Zo začiatku 20.storočia existuje celkom presný zoznam reľovských učiteľov: 1908 – Augustín Schwarz, 1909-35: Andrej Andrejko, 1931-35: Michal Palušák, 1932-33: Michal Ovšonka, 1933-34: Žaneta Strouhalová a Mária Weiserová, 1934-35: Mária Polívková, 1933-48: Emil Rusiňák, 1936-39: Jaroslav Kramár, 1935-48: Anna Lesňáková-Rusiňáková. V Reľove sa vyučovalo všetkých 8 ročníkov. Boli rozdelené na 1.-3. a 4.-8. V roku 1936 navštevovalo školu 104 žiakov, v roku 1940 115 žiakov. Počas socializmu v obci ostal iba prvý stupeň školstva. Ostatní žiaci dochádzali do školy v Spišských Hanušovciach. V roku 1980 pre malý počet žiakov v obci bol zrušený aj prvý stupeň. Všetci žiaci dnes cestujú do základnej školy v Spišských Hanušovciach.

3.2 Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci Reľov nie je žiadne zdravotné stredisko ani všeobecný lekár. Za zdravotnou starostlivosťou obyvatelia dochádzajú do Spišskej Starej Vsi, ktorá je 13 km vzdialená od Reľova alebo do 30 km vzdialeného Kežmarku.

3.3 Kultúra

V minulosti v obci Reľov pôsobilo amatérske ochotnícke divadlo. V poslednom období je to už len sporadicky, alebo sa na predstavenia pozývajú ochotníci z okolitých dedín.

Kostol v Reľove bol postavený v roku 1778 ku cti „Povýšenia svätého Kríža“. Bol postavený z pevného materiálu nákladom zemepána Tomáša Matiašovského a prácou veriacich. Kostol bol požehnaný generálnym vikárom, spišským kanonikom Jozefom Vitalisom, ktorý zároveň prispel na vybavenie kostola sumou 500 zlatých. Kostol Povýšenia sv.Kríža je jednoduchou

stavbou. Je to jednoľodová budova. Svätyňa je zakončená polkruhovo a je tiež križovo klenutá. Zo svätyne vychádzajú dve sakristie. Jedna je pôvodná renesančná kaplnka na epištolovej a druhá na evanjeliovej strane. Loď kostola tvoria dve pruské klenby. V lodi sú štyri okná a vo svätyni dve. Kostol má predstavenú vežu. Rozhodnutím Spišskej Kapituly 19.12.1809 bol Reľov povýšený na samostatnú farnosť s filiálkou Hágy. V tom istom roku bola postavená fara. O 100 rokov neskôr sa postavila nová fara. Okolo roku 1902 bolo vymenené vnútorné zariadenie kostola. V roku 1922 kostol dostal 3 nové zvony. Ďalšie opravy na kostole sa uskutočnili v roku 1935-36, 1968, 1981 – kedy sa uskutočnila generálna oprava kostola. Posledná menšia oprava sa vykonala v roku 1991.

O rozvoj náboženského a kultúrneho života v minulosti sa zapríčinili mladí kňazi, ktorí mali Reľov ako svoju prvú farnosť. Starosť farára sa zameriavala hlavne na mládež. V obci sa založila organizácia Slovenská katolícka mládež, ktorá sa pravidelne stretávala, viedli sa prednášky a nacvičovalo sa divadlo. V roku 1936 z farárovho podnetu bol na vrchu Magury postavený a slávnostne posvätený reľovským rodákom, dekanom Andrejom Podolským drevený kríž. Reľovskí veriaci každoročne putovali pešo na Mariánsku horu do Levoče.

3.4 Šport a voľný čas

Najstarším oddielom Telovýchovnej jednoty Reľov bol volejbalový oddiel. Od roku 1965 účinkoval na registrovaných súťažiach. Hráči volejbalového oddielu svojpomocne postavili prvé volejbalové ihrisko medzi kultúrnym domom a budovou Spotrebného družstva v Reľove, kde hrali volejbal rekreačne. Pred prihlásením sa do súťaže v roku 1965 vybudovali nové ihrisko. Volejbalový oddiel aktívne sa zúčastňoval súťaží 5 rokov. V roku 1970 skončil svoje účinkovanie v registrovanej súťaži. Odvtedy sa tento šport v obci hrá iba rekreačne.

Druhým najstarším oddielom v obci je stolnotenisový oddiel TJ Magura Reľov. Súťažne začal hrať od sezóny 1972/73 v sále kultúrneho domu. Družstvo stolnotenisového oddielu začalo svoje pôsobenie v najnižšej okresnej súťaži. V roku 1980 sa vytvorilo ženské stolnotenisové družstvo, ktoré účinkovalo v najnižšej okresnej súťaži ženských družstiev hranej turnajovým spôsobom. Svoje účinkovanie ukončili v roku 1985. Posledným súťažným rokom ročníka mužov v stolnom tenise bol 1986. Od tejto doby sa stolný tenis hrá iba rekreačne. Tradíciou je Trojkraľový stolnotenisový turnaj. V roku 2008 to bol jubilejný 10.ročník.

Najmladším a do dnešného času pôsobiacim oddielom je TJ Magura Reľov je futbalový. Od sezóny 1981/82 účinkuje v najnižšej regionálnej súťaži. Obec Reľov mala vybudované iba tréningové futbalové ihrisko malých rozmerov, ktoré nespĺňalo predpísané rozmery. Z toho dôvodu na určitý čas domovským stánkom pre futbalistov sa stal štadión Dunajca Spišská Stará Ves. V roku 1983 sa začalo s výstavbou nového futbalového ihriska v miestnej časti Hágy a mužstvo začalo hrať domáce zápasy na tomto ihrisku od ročníka 1985/86. Aj v súčasnosti dopĺňajú mužstvo Reľova hráči z okolitých obcí. Súčasným predsedom TJ Magura je Ing.Štefan Marhefka, zároveň je aj trénerom a vedúcim mužstva. Medzi jednotlivými sezónami sa hráva Turnaj generácií. Najväčší úspech v regionálnej súťaži okresných majstrovstiev futbalisti Reľova dosiahli v ročníku 1995/96, keď vyhrali IV.C skupinu a na dosah bol postup do vyššej súťaže. Z dôvodu rôznych reorganizácií súťaží Podtatranským futbalovým zväzom v Poprade, futbalové mužstvo Reľova zostalo v III.B skupine.

Hokej sa hral v obci na podnet Stanislava Galoviča. Najčastejšie sa hralo proti hokejistom Slovenskej Vsi.

V rámci zjazdového lyžovanie obec reprezentuje Zuzana Čarnogurská, ktorá v poľskom zimnom stredisku Poľana-Sosny na medzinárodných majstrovstvách Pienin žiakov

základných škôl a gymnázií v alpskom lyžovaní pre sezónu 2007/08 sa v obrovskom slalome stala vicemajsterkou Pienin, keď skončila na druhom mieste.

Ostatná športová činnosť je v obci zastúpená skôr rekreačným spôsobom.

3.5 Obchody, služby a iné

V obci Reľov sa nachádzajú 2 predajne potravín, 1 pohostinstvo a 1 motorest, ktorý je prevádzkovaný iba sezónne.

3.6 Úrady, inštitúcie a iné

V obci Reľov je obecný úrad, kde si občania po prenesení kompetencií zo štátu na obce vybavujú v podstate všetky potrebné písomnosti. Jestvuje tu aj overovanie listín a podpisov.

V obci pôsobí Miestny spolok Slovenského Červeného kríža. SČK je dobrovoľnou organizáciou, zameranou na plnenie humanitárnych úloh v prospech ľudí v núdzi, a ktorí potrebujú pomoc. Miestny spolok Slovenského červeného kríža má 35 registrovaných členov. Z radov dobrovoľných darcov krvi má aj neregistrovaných členov.

V Reľove pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý má dlhodobú tradíciu. Funguje ako rozpočtová organizácia obce. V súčasnosti prechádza reorganizáciou a zmenami vo výbore Dobrovoľného hasičského zboru.

V obci má sídlo aj Poľovnícke združenie Magura, ktoré vzniklo ako jedno z troch právnych subjektov v dôsledku rozdelenia pôvodného PZ Magura so sídlom v Spišskej Starej Vsi. V roku 1993 sa uskutočnila ustanovujúca členská schôdza PZ Magura. Na základe rozhodnutia Lesného úradu v Podolinci a uzatvorených nájomných zmlúv s vlastníkami poľnohospodárskej a lesnej pôdy, v súčasnosti 28 členov PZ Magura vykonáva právo poľovníctva na celkovej výmere 2602 hektárov v katastrálnom území obce Reľov, miestnej časti Hág, Jezersko, Slovenská Ves a Výborná.

Údaje o obecnom úrade:		
Starosta:		František Dudžák
Obecné zastupiteľstvo:		5 poslancov
Obecný úrad	Zamestnanci: 3	Muži: 1
		Ženy: 2
		Zdravotne postihnutý občan: 0

4. Hospodársko – ekonomická oblasť

4.1 Poľnohospodárstvo

Poľnohospodársku pôdu, ktorú vlastní obyvatelia obce, obhospodaruje Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Spišských Hanušovciach. Vlastnia aj lesné pozemky, ktoré si sami obhospodarujú.

4.2 Ekonomika

Väčšina populácie v produktívnom veku je zamestnaná v strojárskych podnikoch v okolí ako je napr. Zastrova, Tatravagónka, Whirlpool.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny eviduje v obci 22 nezamestnaných, čo je 6,45% z celkového počtu obyvateľov. Z evidovaných nezamestnaných občanov 12 sú zapojení do aktívnej činnosti, počas ktorej vykonávajú verejnoprospešné práce pre obec.

Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	Muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	4	2	6	6
Lesníctvo, ťažba dreva	2	3	5	2
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	15	9	24	15
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	0	1	1	0
Stavebníctvo	11	0	11	9
Veľkoobchod a maloobchod	1	7	8	2
Hotely a reštaurácie	0	1	1	1
Doprava, skladovanie a spoje	4	2	6	5
Peňažníctvo a poisťovníctvo	-	-	-	-
Nehnuteľnosti, prenajímanie, výskum a vývoj	-	-	-	-
Verejná správa a obrana	11	11	22	12
Školstvo	1	0	1	1
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	0	3	3	3
Verejné, sociálne a osobné služby	8	2	10	4
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
Bez udania odvetví	21	12	34	4
Spolu	78	54	132	64

4.3. Infraštruktúra

Energetika:

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV odbočky vonkajšieho vedenia.

Telekomunikácie: V súčasnosti je obec napojená na digitálnu telefónnu ústredňu. Pokrytie mobilných operátorov (T – mobile, Orange) je v celej obci. Občania majú možnosť pripojenia na internet prostredníctvom telefónnej linky, do budúcnosti sa ráta s mikrovlnným pripojením a pripojením na DSL cez Slovak Telecom a.s.

Zásobovanie plynom:

Obec je od roku 2003 plno splynofikovaná.

Zásobovanie teplotom: Vykurovanie uhlím alebo drevom sa využíva menej, obytné domy sú vykurované plynom.

Vodné hospodárstvo:

Obyvatelia obce sú napojení na verejný vodovod od roku 1972.

Kanalizácia:

V roku 2005 boli v obci postavená čistička odpadových vôd a čiastočná kanalizácia, preto podstatná časť rodinných domov je napojená na septiky.

Odpadové hospodárstvo:

V obci sa zabezpečuje zber komunálneho odpadu súkromnou firmou. Firma zabezpečuje aj zber a zvoz separovaného odpadu, ktoré sa triedia do farebne odlišných vriec. Obec Reľov ročne vyprodukuje 17,8 ton komunálneho odpadu. V obci nie je umiestnená skládka komunálneho odpadu.

Životné prostredie:

Z dôvodu nedokončenej výstavby kanalizácie a jej neprevádzkovania životné prostredie obce Reľov je ohrozené z hľadiska priesakov septikov pri rodinných domoch, čím sa ohrozuje kvalita spodných vôd. Iné výrazné faktory znečisťovania v okolí obce nie sú známe.

Doprava:

Obec leží na štátnej ceste II/542 spájajúca okresné mesto Kežmarok, Spišskú Belú, Spišskú Starú Ves a hraničný prechod Lysa nad Dunajcom s Poľskom.

Autobusovú prepravu osôb zabezpečuje SAD. Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy je v obci Spišská Belá, vzdialenej 19 km od Reľova.

SWOT ANALÝZA

Význam

Univerzálna analytická metóda, ktorá slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýzy so zameraním na rýchly prehľad silných a slabých stránok, predpokladov a rizík rozvoja. V ďalšom kroku umožňuje formalizovať vízie, strategické ciele, vybrať a určiť priority. Je používaná v programoch a projektoch rozvoja s väzbou na fondy EÚ.

Jej štruktúru možno použiť tiež pre podrobný rozbor vybranej oblasti, strategický cieľ, alebo na opatrenie z vyššieho programu, alebo koncepcie vo všetkých hlavných súvislostiach, ktoré sú popísané v úvodnej analýze, a ktoré sú predmetom posudzovania z hľadiska riešenia ďalšieho rozvoja.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Perspektívne podnikateľské prostredie hlavne v oblasti služieb k turizmu• Bohatý prírodný potenciál a krajinárske hodnoty• Bohaté ľudové, kultúrne a cirkevné tradície• Vhodné podmienky pre turistiku, záujem obyvateľov o agroturistiku• Čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť• Vybudovaná vodovodná sieť• Zavedený separovaný zber tuhého komunálneho odpadu• Ochranné pásmo Pieninský národný park	<ul style="list-style-type: none">• Opatrebovaná cestná sieť a chýbajúce chodníky• Nevyužívané neobývané rodinné domy• Nepriaznivá sociálna úroveň obyvateľstva• Odchod kvalifikovanej pracovnej sily a mladých ľudí• Chýbajúca propagácia• Absencia ponuky komplexných produktov v cestnom ruchu• Nezamestnanosť• Vysoké investície do infraštruktúry občianskej vybavenosti• Vysoké investície do podnikania a rozvoja služieb• V lokalite obce absentuje zdravotná a sociálna starostlivosť pre odkázaných a seniorov

Predpoklady	Riziká
<ul style="list-style-type: none"> • Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ • Dobudovanie systému odvádzania a likvidácie odpadových vôd • Rekonštrukcia miestnych komunikácií • Rozvoj bývania • Využívanie alternatívnych zdrojov energií (biomasa), kompletná zmena palivovej základne • Možnosť rozvoja agroturistiky, cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov a rozvoj rodinnej rekreácie • Vypracovať projekt obnovy nevyužitých objektov pre CR • Zvýšenie právneho vedomia obyvateľstva vo sfére životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • Veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ • Nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk • Ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd • Rast počtu osôb v seniorskej kategórii • Zhoršujúca sa sociálna situácia u niektorých skupín obyvateľstva • Rast ochorení obyvateľstva • Pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť • Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre

Podrobnejší rozpis SWOT analýzy

V tejto časti sú bližšie rozpísané body, ktoré sa nachádzajú v tabuľke. Sú zadefinované výhody a problémy určitých oblastí, ovplyvňujúcich ďalší rozvoj obce. Poskytujú výhody, z ktorých môže obec profitovať, ak bude efektívne využívať finančné prostriedky a ľudské zdroje. Odstránením nevýhod dôjde k priaznivému vývoju obce a zároveň k zvýšeniu životnej úrovne.

Silné stránky

Poloha obce je v ochrannom pásme Pieninského národného parku, je najjužnejšou obcou Zamaguria. Pre záujemcov o turizmus je tu možnosť ubytovania na súkromí, množstvo turistických trás.

V obci existuje vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie, vodovodná sieť, je zavedená plynifikácia obce. V rámci odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia v obci je zavedený separovaný zber odpadu.

V obci existuje kultúrny dom. Vyvíjajú tu činnosť organizácie ako je Dobrovoľný hasičský zbor, Slovenský Červený kríž a Poľovnícke združenie. Obec má bohatý športový život. Záujmom samosprávy je aj uchovanie kultúrnych tradícií a folklóru spojeného hlavne s pastierskou minulosťou obce.

Slabé stránky

Nedostatok financií obce ohrozuje investičné a neinvestičné projekty. Pri členení finančných prostriedkov dochádza k nedostatočnej podpore poľnohospodárskych podnikov zo strany štátu (v porovnaní so štátmi Európskej únie).

V obci nie je celkovo vybudovaná kanalizačná sieť. Rekonštrukciu vyžaduje cestná sieť s výstavbou nových chodníkov, budova obecného úradu a kultúrny dom. Problém, ktorý sa týka aj tejto obce, je nedostatočná finančná podpora na údržbu technickej infraštruktúry.

V rámci turistiky sa vyskytuje problém, ktorý spočíva v slabej propagácii a reklame obce i jej kultúrnych aktivit. Taktiež absentuje zariadenie, ktoré by propagovalo tradičné remeslá a pastierske tradície obce.

Chýba zdravotná a sociálna starostlivosť hlavne pre vyššiu vekovú kategóriu obyvateľov a pre odkázaných občanov.

Predpoklady

K zvýšeniu atraktivity obce by prispelo dobudovanie infraštruktúry obce, s možnosťou využitia štrukturálnych fondov EÚ. Príchodom domáceho a zahraničného investora sa predpokladá zníženie nezamestnanosti obyvateľov obce a okolia. Vytvorením celej škály služieb domácomu obyvateľstvu a turistom sa vytvoria predpoklady na rozvoj malého a stredného podnikania. Základným predpokladom pre vytvorenie turistiky je okrem prírodných podmienok hlavne záujem a vzťah k jej rozvíjaniu, ktorý je zasa podmienený klimaticky vhodným prostredím pre letnú a zimnú turistiku a športové aktivity. Je možnosť získať financie z turistických aktivít na rozvoj obce. Je predpoklad vytvárať podmienky pre udržanie a oživenie stagnujúceho a upadajúceho vidieckeho osídlenia v oblasti, ako aj podporovanie kultúrnych a spoločenských aktivít v obci a vzbudenie záujmu občanov a potencionálnych turistov.

Riziká

Z hľadiska rozvoja obce a cestovného ruchu môže ohroziť atraktivitu obce nedostatok financií. Migrácia mladých vzdelaných ľudí do okolitých miest – regiónov, ako aj ďalšie zvyšovanie nezamestnanosti môže byť zapríčinené nevyužitím eurofondov, prípadne neakceptovanie príchodu domáceho a zahraničného investora. Zanedbávaním a slabým rozvojom obce hrozí sociálny a ekonomický úpadok. Taktiež je rizikom nevyužiť všetky možné finančné zdroje pre oblasť turizmu a rekreácie v obci. Je nutné vytvoriť priaznivejšie sociálno – ekonomické podmienky, čím by bol predpoklad stabilizovať mladé obyvateľstvo s deťmi v obci.

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Stratégia je stanovená strategickými cieľmi na najvyššej úrovni programu, ktorými sú formulované vízie. Predstavujú pohľad do budúcnosti na 5 až 7 rokov.

Ide o Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Reľov. Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom strategickom referenčnom rámci. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj územie PSK (Prešovský samosprávny kraj) a teda aj obec Reľov.

Strategické ciele:

Na základe získaných informácií, analýzy súčasnej situácie a stanovených predpokladov navrhuje Obecný úrad Reľov na obdobie 2008 až 2014 nasledujúce strategické ciele:

Strategický cieľ 1: Technická infraštruktúra

Strategický cieľ 2: Občianska vybavenosť

Strategický cieľ 3: Rozvoj športu a turizmu

V nasledujúcom texte sú strategické ciele, definujúce stratégiu, podrobne porovnávané s cieľmi a opatreniami vyšších programových dokumentov (NSRR, PSK).

Strategické ciele rozvoja obce Reľov:

Vytvoriť podmienky udržateľného ekonomického a sociálneho rastu obce tak, aby sa v priebehu programového obdobia stala významným hospodárskym, spoločensko-kultúrnym a turistickým centrom regiónu pri plnom rešpektovaní potrieb svojich obyvateľov, ako aj životného prostredia.

Strategický cieľ 1: Technická infraštruktúra

Opatrenie 1.1: Oprava miestnej komunikácie a dobudovanie chodníkov

Rekonštrukcia obecných ciest, rigolov a vybudovanie nových obecných komunikácií. Súčasný stav obecných komunikácií je nevyhovujúci. Pri všetkých komunikáciách je potrebné realizovať výstavbu chodníkov a rigolov pre odvedenie dažďovej vody.

Opatrenie 1.2: Vybudovanie kanalizácie

Kanalizácia je v obci vybudovaná iba čiastočne. V rámci projektu Čistá rieka Poprad, Dunajec boli vybudované v obci Reľov čističky odpadových vôd.

Strategický cieľ 2: Občianska vybavenosť

Opatrenie 2.1: Rekonštrukcia obecného úradu

Budova obecného úradu je viacúčelová stavba. Technický stav objektu vyžaduje komplexnú opravu.

Opatrenie 2.2: Rekonštrukcia kultúrneho domu

Plánom obce Reľov je previesť rekonštrukčné práce kultúrneho domu, z dôvodu zlého technického stavu budovy.

Strategický cieľ 3: Rozvoj turizmu**Opatrenie 3.1: Rozvoj agroturizmu**

Zámerom tohto opatrenia je prispieť k rozvoju turizmu a agroturizmu. Výborná poloha obce v blízkosti Pieninského národného parku vytvára vhodné podmienky na poskytovanie ubytovacích služieb pre zahraničných a domácich turistov a miestnych tradičných folklórnych atrakcií. V rámci tohto opatrenia obec Reľov plánuje využiť možnosti spolupráce súkromnými podnikateľmi, ktorí zabezpečujú ubytovacie služby pre turistov. Obec Reľov plánuje vytvoriť plán agroturistických aktivít, ktoré plánuje zabezpečiť v spolupráci aj s inými inštitúciami cestovného ruchu alebo neziskovými organizáciami. Dôležitou súčasťou rozvoja agroturistiky je vytvorenie plánu propagácie turistických možností obce Reľov.

Relevantnosť strategických cieľov voči vyšším programovým dokumentom

Vzhľadom k špecifikám obce Reľov a možnostiam čerpania podporných finančných prostriedkov z verejných fondov SR a EÚ je potrebný súlad týchto cieľov vo vzťahu k národným a regionálnym rozvojovým programom. Porovnanie je vykonané k cieľom Národného strategického referenčného rámca, jeho operačnými programami a vo vzťahu k regionálnemu programu PSK.

Plán programu a finančné zabezpečenie

Predpokladaný časový rámec (harmonogram) realizácie programu spracovaných projektov:

Je to rámec, ktorý poukazuje ukončenie, respektíve plnenie uvedených opatrení. Je závislý od spracovania a odsúhlasenia jednotlivých projektov, ich rozsahu a získania finančných zdrojov na zabezpečenie jednotlivých opatrení.

Jednotlivé opatrenia

približný termín realizácie

Strategický cieľ 1: Technická infraštruktúra	
Opatrenie 1.1: Oprava miestnej komunikácie a dobudovanie chodníkov	Do 2014
Opatrenie 1.2: Vybudovanie kanalizácie	Do 2014
Strategický cieľ 2: Občianska vybavenosť	
Opatrenie 2.1: Rekonštrukcia obecného úradu	Do 2014
Opatrenie 2.2: Rekonštrukcia kultúrneho domu	Do 2014
Strategický cieľ 3: Rozvoj turizmu	
Opatrenie 3.1: Rozvoj agroturizmu	Do 2014

Predpokladané projekty realizácie programu:

Sú to projekty, ktoré zabezpečia každé opatrenie, čím sa získa následnosť plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Reľov. Pre zabezpečenie je potrebné realizovať projekty, ktoré budú prínosom pre obec. Ide o projekty, pri ktorých sa obec bude spolupodieľať minimálne s 5 percentnou finančnou účasťou. Môže ísť o projekty zo štrukturálnych fondov, respektíve o projekty, ktoré si vytvorí obec.

Strategický cieľ 1: Technická infraštruktúra

Opatrenie 1.1: Oprava miestnej komunikácie a dobudovanie chodníkov

Predpoklady: Stavebná projektová dokumentácia. Výstavba sa bude financovať zo štátnych zdrojov, z eurofondov a z vlastných finančných zdrojov.

Opatrenie 1.2: Vybudovanie kanalizácie

Predpoklady: Stavebná projektová dokumentácia. Výstavbu sa bude financovať zo štátnych fondov, z envirofondu.

Strategický cieľ 2: Občianska vybavenosť**Opatrenie 2.1: Rekonštrukcia obecného úradu**

Predpoklady: Stavebná projektová dokumentácia. Výstavba sa bude financovať zo štátnych zdrojov, z eurofondov a z vlastných finančných zdrojov.

Opatrenie 2.2: Rekonštrukcia kultúrneho domu

Predpoklady: Stavebná projektová dokumentácia. Výstavba sa bude financovať zo štátnych zdrojov, z eurofondov a z vlastných finančných zdrojov.

Strategický cieľ 3: Rozvoj turizmu**Opatrenie 3.1: Rozvoj agroturizmu**

Predpoklady: Plán rozvoja turizmu a agroturizmu, dohody o spolupráci s inštitúciami cestovného ruchu, súkromnými podnikateľmi a inými neziskovými organizáciami. Opatrenie sa bude financovať zo štátnych zdrojov, z eurofondov, zo súkromných zdrojov a z vlastných finančných prostriedkov.

Organizačné zabezpečenie

Organizácia programu:

Zastupiteľstvo obce je 5 členné.

Organizácia je realizovaná nasledovne: zabezpečuje ju Obecný úrad Reľov. Je navrhovaná v tejto štruktúre:

Starosta:

Je predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce.

Jeho hlavné kompetencie

- a) zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady a podpisuje ich uznesenia,
- b) vykonáva obecnú správu,
- c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- d) rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Zastupiteľstvo obce:

Je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie programu rozvoja obce:

- Prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu
- Ustanovuje komisie
- Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja
- Dojednáva partnerské vzťahy
- Hodnotí, schvaľuje výsledky programu
- Zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách

Komisie obce

Na odporúčenie starostu obec Reľov obecné zastupiteľstvo nezriadilo žiadnu pracovnú komisiu vzhľadom na veľkosť obce. Každý z poslancov má na starosti jednu oblasť (šport, všeobecná správa, kultúra a poriadok) ako garant.

Kontrola:

- Je zabezpečená hlavným kontrolórom, ktorý podlieha obecnému zastupiteľstvu, ale pracovno - právne podlieha starostovi obce.

Verejnosť:

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá, pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi:

- Prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese
- Účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu

Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu.

Záver

PHSR Reľov je strategický dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude pravidelne polročne vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Predložený dokument PHSR Reľov je spracovaný na základe zadania starostom obce a schválený zastupiteľstvom obce. Po odsúhlasení sa stane záväzným programom obce. Jeho ďalšou fázou je zabezpečenie cieľov a ich opatrení na základe projektov, získanie finančných zdrojov na realizáciu aktivít programu.

PHSR obce Reľov je v súlade s cieľmi Národného rozvojového plánu, Národného strategického referenčného rámca a jeho programov a vo vzťahu k regionálnemu programu PSK.

Zhotovitelia PHSR obce Reľov ďakujú starostovi obce Františkovi Dudžákovi za poskytnuté informácie.